

**Alkalmazott szociális gerontológia szakirányú
továbbképzés**

Szaki tájékoztató

2011.

A képzés bemutatása

A modern társadalmak egyik mindenki által ismert jellemzője a népesség öregedése, mely kihívás elé állítja a területtel foglalkozó szakembereket. A területen dolgozóknak magas szintű felkészültséggel kell rendelkezniük ahhoz, hogy feladataikat színvonalasan láthassák el.

Az időskor és az öregedés jellemzőinek pontosabb megismerése, a segítség, gondozás, fejlesztés, kutatás, tudomány legújabb eredményeinek megismerése ma már a terület iránt érdeklődők számára alapvető követelmény. Az Alkalmazott Szociális Gerontológia képzés ezeket az ismereteket adja át. A képzés gondolata az ELTE szakembereiben jelent meg, de a képzés akkreditációs anyagát Karunk dolgozta ki és nyújtotta be 2008-ban. A képzés azóta folyamatosan indul, és az öregedéstudomány interdiszciplináris szemléletmódjának megfelelően a szociális, és egészségügyi ellátás, mellett a médiatudomány, közművelődés, szabadidő szervezés illetve marketing területeiről is fogadja hallgatóit.

A képzés fő célja az idősök társadalmi helyzetének, szerepének, valamint a társadalmi folyamatok idősekre gyakorolt hatásának gyakorlati és tudományos igényű megismerése.

A képzés **gyakorlat központú**, így a hallgatók megismerik és elsajátítják az idősök gondozásának legújabb módszereit, technikáit, ezeket a szervezett szakmai gyakorlatokon tanulmányozhatják. Az **öregedéstudomány legfrissebb eredményeit** a Debreceni Egyetem Egészségügyi Kar Gerontológiai Koordinációs Központja, illetve a Központ által szervezett nemzetközi tudományos és kutatóbázis teremti meg. A kutatások hallgatóink számára is hozzáférhetők, a szakmai folyóiratok, publikációk egy része Karunk honlapjáról bárki számára ingyenesen letölthető.

A képzés fontosabb ismeretkörei és a hozzá rendelt tárgyak:

Ismeretkörök	Fő tárgyak
Öregedéstudománnyal kapcsolatos ismeretek	Alkalmazott gerontológiai ismeretek
Az időkorúak egészségügyi és szociális jellemzőivel kapcsolatos ismeretek	Mentális zavarok időskorban Egészségmegőrzés időskorban
Időspolitikával kapcsolatos európai és hazai stratégiák ismeretei, biztosítási és biztonsági rendszerek	Időspolitika Biztosítási és szociális biztonsági rendszerek
Az időskorúakkal kapcsolatos szociális munka ismeretek, etikai elvek, módszerek, eljárások	Szociális munka módszerei Szükséglet felmérés és szolgáltatástervezés Időskori krízisek Mentálisan hanyatló idősök gondozása Projekt tervezés és TEAM munka
Ismeretek elmélyítését és a készségek fejlesztését, gyakorlását segítő kurzusok, gyakorlatok	Szociális munka gyakorlata Alkalmazott tanatológiai ismeretek Szocioterápia módszerei Szociális foglalkoztatás időskorban
Minőségbiztosítás, fejlesztés, alkalmazott kutatás ismeretei	Alkalmazott kutatómódszertan Minőségbiztosítás
Ismeretek integrációját szolgáló modul (szakdolgozat)	

AJÁNLOTT TANTERV LEVELEZŐ TAGOZAT

A szak fejléce	Alkalmazott Szociális Gerontológia Szakirányú Továbbképzés
Iktatószám	
Hatályos	2011.
Tagozat	Levelező
Szakfelelős aláírása	

MINTATANTERV

A tantárgy								
Javasolt félév (1)	kódja (2)	neve (3)	számonkérési formája (aláírás, gyak.jegy, kollokvium) (4)	óraszám/félév		kreditértéke (7)	jellege (köt., köt. vál.) (8)	felvétel előkövetelménye/i (a tantárgy kódja) (9)
				elm. (5)	gyak (6)			
I.	EKTT-160-01L	Alkalmazott gerontológiai ismeretek I.	kollokvium	20	0	4	kötelező	-
I.	EKTT-161-00L	Időspolitika	kollokvium	10	0	2	kötelező	-
I.	EKTT-162-01L	Szociális munka módszerei I.	kollokvium	20	0	4	kötelező	-
I.	EKTT-163-01L	Terepgyakorlat I.	gyak.jegy	0	40	4	kötelező	-
I.	EKTT-164-00L	Szükségletfelmérés és szolgáltatástervezés	gyak.jegy	10	0	2	kötelező	-
I.	EKTT-165-00L	Mentális zavarok időskorban	kollokvium	10	0	2	kötelező	-
I.	EKTT-166-00L	Szocioterápia módszerei	gyak.jegy	0	10	2	kötelező	-
I.	Kötelezően választható kurzusok*					5	köt.vál.	-
I.		összesen	4k+3gy	70	50	25		
II.	EKTT-160-02L	Alkalmazott gerontológiai ismeretek II.	kollokvium	20	0	4	kötelező	EKTT-160-01L
II.	EKTT-162-02L	Szociális munka módszerei II.	gyak.jegy	0	20	4	kötelező	EKTT-162-01L
II.	EKTT-163-00L	Terepgyakorlat II.	gyak.jegy	0	40	4	kötelező	-
II.	EKTT-167-00L	Mentálisan hanyatló idősök gondozása	gyak.jegy	0	10	2	kötelező	EKTT-165-00L
II.	EKTT-168-00L	Szociális foglalkoztatás idős korban	gyak.jegy	0	10	2	kötelező	-
II.	Kötelezően választható kurzusok*					5	köt.vál.	-
II.		összesen	1k+4gy	20	80	21		
II.	Záróvizsga***							
		Szabadon választható tárgyak**	teljesítendő			4 kredit	szab. vál	
		Kötelezően választható tárgyak*	teljesítendő			10 kredit		
I.	EKTT-169-00L	Alkalmazott tanatológiai ismeretek	gyak.jegy	10	0	2	köt.vál.	-

I.	EKTT-170-00L	Időskori krízisek	gyak.jegy	10	0	2	köt.vál.	-
I.	EKTT-171-00L	Biztosítási és szociális biztonsági rendszerek	kollokvium	10	0	2	köt.vál.	-
I.	EKTT-172-00L	Alkalmazott kutatómódszertan	gyak.jegy	0	10	2	köt.vál.	-
II.		Szakdolgozat	aláírás	0	0	10	köt.vál.	-
II.	EKEI-154-00L	Minőségbiztosítás	gyak.jegy	10	0	2	köt.vál.	-
II.	EKTT-173-00L	Projekt tervezés és team munka	gyak.jegy	0	10	2	köt.vál.	-
II.	EKVM-129-00L	Egészségmegőrzés idős korban	gyak.jegy	0	10	2	köt.vál.	-
		kötelezően választható összesen		40	30	14		
Megjegyzések:								
A *-gal jelölt kötelezően választható tárgyakat külön táblázat tartalmazza.								
**A szabadon választható tárgyakat aktuális félévi meghirdetés szerint kell felvenni.								
***Záróvizsga: Komplex szóbeli vizsga a képzés ismeretanyagait integrálva, melynek részei: szakdolgozat védés, szóbeli vizsga az alkalmazott gerontológia és szociális munka ismeretekből.								

**Alkalmazott szociális gerontológia szakirányú
továbbképzés kötelező tantárgyai**

A tantárgy neve: Alkalmazott gerontológiai ismeretek I-II.		
A tantárgy angol neve: Applied gerontology I-II.		
Tanszék neve: Társadalomtudományi Tanszék		
Tantárgyfelelős neve: Dr. Semsei Imre		
Ajánlott félév	I.	II.
Tantárgyi kód	EKTT-160-01L	EKTT-160-02L
Levelező tagozat félévi óraszám	20	20
Kredit	4	4
Vizsgakövetelmény	kollokvium	kollokvium
Kötelező előtanulmányi rend	-	EKTT-160-01L

A tantárgy meghirdetési gyakorisága: mintatanterv szerint aktuálisan

Az oktatás nyelve: magyar

A tantárgy órarendi beosztása:

Levelező tagozat: aktuális konzultációs rend szerint
tömbösítve

A tantárgy státusza: kötelező

Ajánlott tanterv: Alkalmazott Szociális
Gerontológia Szakirányú
továbbképzés

A félév oktatói: A Debreceni Egyetem Egészségügyi Kar, Szociális és
Társadalomtudományi Intézet aktuális félévére szóló tantárgyfelosztás
alapján.

A tantárgy általános célja és specifikus célkitűzései: Általános: A
gerontológia alapjainak elsajátítása.

Speciális: A gerontológia szociális és egészségügyi aspektusainak
megismerése

Oktatás típusa: elmélet

A tárgy minőségbiztosítási módszerei, fejlesztési politikája: Folyamatos
évközi ellenőrzés hallgatói kiselőadások tartásával és megbeszélésével. Az

oktatásra vonatkozó hallgatói visszajelzések és javaslatok évenkénti
kiértékelése.

**Elsajátítandó alkalmazási /rész/készségek és /rész/kompetenciák
leírása:** Ismeretek szerzése a gerontológia elméletéről és alkalmazási
területéről. Rendszerszemlélet erősítése. Szakirodalom kutatás.

Kontaktórák és az órán kívüli terhelés aránya: 1:2

Tanulmányi segédanyagok, az oktatás segítése: könyvek, jegyzetek,
vetítés

Tárgyi vonatkozású tanszéki tudományos kutatás: TDK, szakdolgozat,
gerontológiai kutatások

A tantárgy részletes leírása:

I. félév

1. A gerontológiai alapismeretek
2. Gerontológia a statisztika tükrében
3. A gerontológia rendszerszemlélete
4. Biogerontológia: alapvetések
5. Biogerontológia: öregedési elméletek
6. Biogerontológia: kísérletes gerontológia
7. Biogerontológia: öregedés és betegségek
8. Szociális gerontológia
9. Prevenció és öregedés
10. Az öregedés lassításának lehetőségei

II. félév

11. Szociális gerontológia: Gerontopszichológia
12. Geriátria: Időskori elváltozások, betegségek és kezelésük I
13. Geriátria: Időskori elváltozások, betegségek és kezelésük II
14. Geriátria: Időskori elváltozások, betegségek és kezelésük III
15. Geriátria: Időskori elváltozások, betegségek és kezelésük IV
16. Geriátria: Időskori elváltozások, betegségek és kezelésük V
17. Ápolás és betegellátás I

18. Ápolás és betegellátás II
19. Ápolás és betegellátás II
20. Ápolás és betegellátás IV

Vizsgáztatási módszer: Zárthelyi (ZH): Tesztek és esszék

Kötelező irodalom:

Semsei I. (2008): Gerontológia. DEOEC, EK, jegyzet.

Ajánlott irodalom:

Iván L.(1997): Ne féljünk az öregedéstől! Sub-Rosa Kiadó, Bp.

Az időskorúak egészségi állapotának jellemzői.(2004) KSH, Bp.

Öregedés és társadalmi környezet. (2003) KSH, Bp.

Székács B. (2005): Geriátria – az időskor gyógyászata. Semmelweis Kiadó, Bp.

Imre S. (2007): A klinikai gerontológia alapjai. Medicina Kiadó, Bp.

Kovács M. (2003): Időskori depresszió és szorongás. Springer Tudományos Kiadó, Bp.

Imre S, Fábrián G. (2006): Öszülő társadalmak. Egészségügyi. Szociális Munka Könyvtára, Nyíregyháza.

Ajánlott honlapok:

<http://gtkk.de-efk.hu>

www.oregedes.hu

www.geronto.hu

Évközi ellenőrzés: évközi hallgatói kiselőadások tartása, megbeszélése

Az aláírás megszerzésének feltételei: az órák rendszeres látogatása (min. 80%)

A gyakorlati/szemináriumi jegy megszerzésének feltételei: hallgatói kiselőadások elfogadása, értékelése + eredményes ZH

A vizsgára való jelentkezés: A Tanulmányi és Vizsgaszabályzat előírásai szerint.

Tantárgy neve: Időspolitika

A tantárgy angol neve: Elderly politics

Tanszék neve: Társadalomtudományi Tanszék

Tantárgy kódja: EKTT-161-00L

Oktatás típusa: előadás

Ajánlott félév/szemeszter: I.

Óraszám:

Levelező tagozaton: 10 óra előadás

Kredit: 2

Követelmények: Kollokvium

Kötelező előtanulmányi rend: -

Ajánlott tanterv: Alkalmazott Szociális Gerontológia

Szakirányú Továbbképzési szak

Státusza: Kötelező

Tantárgyfelelős oktató: Dr. Fábián Gergely tanszékvezető főiskolai tanár

A tantárgy oktatója(i): A Debreceni Egyetem Egészségügyi Kar, Szociális és Társadalomtudományi Intézet aktuális félévére szóló tantárgyfelosztás alapján.

Feltételezett tudásanyag, előképzettségi szint: A hallgatónak ismernie kell a szociálpolitika alapvető fogalomrendszerét, valamint az időskorúak ellátásáért felelős intézményrendszer felépítését.

Kötelező előtanulmányi rend (tantárgykódok, max. 3): Nincs

A tantárgy általános és speciális célja: A hallgató ismerje meg a társadalom öregedésével kapcsolatos demográfiai folyamatokat, valamint az idősekkel kapcsolatos jóléti politikák fő jellemzőit, nemzetközi és hazai tendenciáit.

Elsajátítandó (rész)kompetenciák: Demográfiai folyamatok értelmezésének képessége, társadalompolitikai értékek és időspolitikai folyamatok megismerése, ismeretek szerzése, elvont gondolkodás fejlődése

Aláírás megszerzésének módja: A foglalkozásokon való aktív részvétel.

Kollokviumi jegy megszerzésének módszere: Szóbeli vizsga a megadott irodalmak és az előadások ismereteiből megadott tételsor alapján.

Oktatás típusa: Előadás

A tárgy felvétele: Aktuális meghirdetés szerint

A tárgy minőségbiztosítási módszerei, fejlesztési politikája: A tárgy témakörével összefüggő szakirodalmak, gyakorlati modellek beépítése a félévi tematikába. A témával összefüggésben megjelenő jogszabályok figyelemmel kísérése, a gyakorlati területek elvárásainak figyelembe vétele, valamint a témával kapcsolatos nemzetközi tapasztalatok direkt beépítése a szakmai módszerek oktatásába.

Hallgatói visszajelzés, melyet a kurzus végén kérünk a hallgatóktól.

Kontaktórák és az órán kívüli hallgatói terhelés aránya: Kontaktóra terhelés: 10 óra/félév.

Kontaktórán kívüli terhelés:

Levelező tagozaton: szakirodalom olvasás, feldolgozás 20 óra/félév.

Alkalmazott módszerek az oktatás segítésére: A tárgy elsajátítását rögzített tematika szerint megtartott előadások segítik.

További módszerek: szakirodalom feldolgozás.

Tárgyi vonatkozású tanszéki tudományos kutatás:

Patyán László: Időspolitika tendenciái (2004-)

Dr. Semsei Imre: Gerontológia (2008)

Dr. Fábián Gergely: Idősek szegénysége (2008)

Dr. Fábián Gergely: Nyíregyháza Város életminősége (2008 – 2010)

A tantárgy részletes leírása:

1. Őszülő Társadalmak. Nemzetközi, európai és hazai demográfiai folyamatok jellemzői. Demográfiai jellemzők – az évezred globális kihívása.
 2. Az Európai Unió időspolitikája
 3. Időspolitika értékei, értékkonfliktusai
 4. Biztonság, felelősség, szabadság, autonómia, aktív időskor
 5. Szolgáltatásokhoz való hozzáférés kérdései
 6. Családpolitika – időspolitika
 7. Foglalkoztatás időskorban
 8. Hosszú tartamú gondozás gyakorlatai az Európai Unióban
 9. Időspolitika hazai kérdései: a nyugdíjrendszerről
 10. Időspolitika hazai kérdései: személyes szociális szolgáltatások
 11. Idősek kirekesztődése, idősek szegénysége
 12. Kormányzati stratégiák elemzése
-

Kötelező irodalom:

1. Györi P – Mózer P.: A tékozló koldus a ruháját szagatja (<http://gyoripeter.fw.hu>)
2. Kozma Judit: A szociális szolgáltatások modernizációja a szociális munka nézőpontjából Kopocs 2007 különszám.
3. Nemzeti Stratégiai Jelentés a Megfelelő és Fenntartható Nyugdíjakról Magyarország, 2005.
4. Nemzeti Stratégiai Jelentés a Szociális Védelemről és a Társadalmi Összetartozásról (2006 – 2008)
5. Szalai Júlia (2007) Nincs két ország...? Osiris Bp.
6. Patyán László: Szeniorok a munkaerőpiacon (kézirat, 2009)
7. Bukodi Erzsébet (2004): Az idősek társadalmának rétegződése. Időskorúak Magyarországon. KSH Budapest
8. Patyán László (2006): Időskorúak szociális problémái és a jóléti ellátások rendszere. In. Őszülő társadalmak. Az egészségügyi szociális munka könyvtára I. Szerk: Imre Sándor – Fábíán Gergely, Kiadja: Debreceni Egyetem Egészségügyi Főiskolai Kar, Nyíregyháza
9. Gizci Johanna (2008): A szubjektív jólét időskorban. in: Aktív Időskor KSH Bp.
10. Guillemard, A.M.: Megöregedés és kirekesztetté válás. www.c3.hu
11. Központi Statisztikai Hivatal: Ezüstkor. Időskorúak Magyarországon. 2004. Budapest
12. Patyán László (2009): Az időskorúak szociális védelme az Európai Unió szabályozása tükrében in. Dr. Fábíán Gergely – Thomas R. Lawson (szerk): Szociális munka az egészségügyben. DE – EK – University of Louisville, Nyíregyháza 72 – 86.
13. Patyán László (2010): Időskorúak Nyíregyházán www.de-efk.hu
14. Patyán László(2009): Családszervezet és együttélési módok a modern társadalmakban. Időskorúak és a modern családformák (kézirat)
15. Semsei Imre (szerk)(2008): Gerontológia DE – EK Nyíregyháza 8 – 35., 322 – 554.
16. Nemzeti Időügyi Stratégia. 81/2009. (X. 2.) OGY határozat
17. Széman Zs.: Az idősek szegényedése. Infó Társadalomtudomány 2001. 54.sz. MTA Bp.

Ajánlott honlap:

www.portfolio.hu; <http://www.nyugdijaslap.hu/>;
<http://www.szmm.gov.hu/main.php?folderID=1401>;
<http://www.szmi.hu/idosugyi/fejlesztes.html>;
<http://www.euro.centre.org/procare/>
<http://www.age-platform.org/>; <http://www.cpa.org.uk/ageinfo>;
www.szmi.hu

Számonkérés módja: Szóbeli vizsga (kollokvium)

Tantárgy neve: Szociális munka módszerei I – II.

A tantárgy angol neve: Methodology of social work I-II.

Tanszék neve: Társadalomtudományi Tanszék

Tantárgy kódja: EKTT-162-01L; EKTT-162-02L

Oktatás típusa: előadás

Ajánlott félév/szemeszter: I – II.

Óraszám:

Levelező tagozaton: I. félév: 20+0; II. félév: 0+20

Kredit: I. félév: 4; II. félév: 4

Követelmények: I. félév kollokvium, II. félév gyakjegy

Kötelező előtanulmányi rend: I. félév: nincs; II. félév: EKTT-162-01L

Ajánlott tanterv: Alkalmazott Szociális Gerontológia
Szakirányú Továbbképzési szak

Státusza: Kötelező

Tantárgyfelelős oktató: Dr. Horváth László főiskolai docens

A tantárgy oktatója(i): A Debreceni Egyetem Egészségügyi Kar, Szociális és Társadalomtudományi Intézet aktuális félévére szóló tantárgyfelosztás alapján.

Feltételezett tudásanyag, előképzettségi szint: A hallgatónak ismernie kell az időskorral járó jellemzőket, valamint az időskorúak ellátásáért felelős intézményrendszer felépítését. Ezeket a hallgatók az idősekkel kapcsolatos munka, vagy élettapasztalatból merítik.

Kötelező előtanulmányi rend (tantárgykódok, max. 3): Szociális munka módszerei II előtanulmánya a Szociális munka módszerei I.

A tantárgy általános és speciális célja: A hallgató ismerje meg aszociális munka alapvető értékeit, ismereteit, beavatkozási módszereit, etikai elveit, és tudja ezeket az időskorúakkal kapcsolatos munkája során speciálisan alkalmazni.

Elsajátítandó (rész)kompetenciák: Az időkorral járó változások rendszerben történő értelmezése, adekvát szakmai beavatkozási módok kiválasztása és alkalmazása.

Aláírás megszerzésének módja: A foglalkozásokon való aktív részvétel.

Kollokviumi jegy megszerzésének módszere: Szóbeli vizsga a megadott irodalmak és az előadások ismereteiből megadott tételsor alapján.

A tárgy felvétele: Aktuális meghirdetés szerint

A tárgy minőségbiztosítási módszerei, fejlesztési politikája: A tárgy témakörével összefüggő szakirodalmak, gyakorlati modellek beépítése a félévi tematikába. A témával összefüggésben megjelenő jogszabályok figyelemmel kísérése, a gyakorlati területek elvárásainak figyelembe vétele, valamint a témával kapcsolatos nemzetközi tapasztalatok direkt beépítése a szakmai módszerek oktatásába.

Hallgatói visszajelzés, melyet a kurzus végén kérünk a hallgatóktól.

Kontaktórák és az órán kívüli hallgatói terhelés aránya: Kontaktóra terhelés: 20 óra/félév.

Kontaktórán kívüli terhelés:

Levelező tagozaton: szakirodalom olvasás, feldolgozás 20 óra/félév.

Alkalmazott módszerek az oktatás segítésére: A tárgy elsajátítását rögzített tematika szerint megtartott előadások segítik.

További módszerek: szakirodalom feldolgozás.

Tárgyi vonatkozású tanszéki tudományos kutatás:

Dr. Semsei Imre: Gerontológia (2008)

Dr. Fábián Gergely: Nyíregyháza város életminősége panelvizsgálat (2008)

A tantárgy részletes leírása:

1. A szociális munka professzió bemutatása (a szakmai születése, ismeretei, értékei, módszerei, irányzatai) – szintrehozó modul (2 óra)
2. A szociális munka szakma szerepe az időskorúak segítésében (keretek, feltételek, prioritások, intézmények)
3. Intézmény vagy otthon (institucionalizáció hatásai az idős emberre, az otthonközeli ellátások jellemzői)
4. Az időskor problémametszetei
5. Szociális gondozás és szociális munka (professziók és határok)
6. Szakmai etika, speciális etikai tartamú döntések az időskorúakkal végzett segítő munkában
7. Több szempontú félmérés módszerei, sajátosságai
8. Többgenerációs család segítése, támogató módszerek
9. Szociális csoportmunka módszerei az időskorúak segítésében
10. Aktív időskor - közösségi munka – önkéntes segítő tevékenységek
11. Idősek marginalizálódó csoportjai, idősek kirekesztődése, szegénysége – szociális programok
12. Időskori abúzusok, megelőzés, kezelés módszerei

Kötelező irodalom:

1. A Szociális Munka Etikai Kódexe Kiadja: Szociális Szakmai Szövetség Bp.
2. Hepworth, Dean H. – Larsen, Jo Ann: A sokszempontú felmérés. In: A szociális munka elmélete és gyakorlata. 2. kötet. Szerk. Tánczos Éva. Semmelweis Kiadó, Budapest, 1994. 66–97., 98–128. o.
3. A szociális munka sajátosságai az idősek ellátásában. Segédanyag a szociális szakvizsgálóhoz NSZFI 2007. (106-120.)
4. Gyurkó Szilvia: Idősbántalmazás a családon belül. In. A családsegítés elmélete és gyakorlata szerk: Feuer Mária, Akadémiai Kiadó Bp. 2008.

5. Loewenberg, Frank – Dolgoff, Ralph: Etikai választások a segítő foglalkozásokban. In: A szociális munka elmélete és gyakorlata. 1. kötet. Szerk. Hegyesi Gábor – Talyigás Katalin. Semmelweis Kiadó, Budapest, 1994. 181–191. o.
6. Sáhó – Lukács: A család szerepe az egyén életében és öregedésében. In. Időskorúak. Szociális Segítő Bp. 1994. 84-92.o.
7. Dr. Semsei Imre(szerk): Gerontológia Debreceni Egyetem Egészségügyi Kar, Nyíregyháza, 2008.
8. Szabó Lajos: Szociális esetmunka. Wesley János Lelkészképző Főiskola, Budapest 2000.
9. Szabó Lajos: Krízisintervenció a szociális esetmunkában. A krízisintervenció alapelvei. In: A szociális munka elmélete és gyakorlata. 2. kötet. Szerk. Tánczos Éva. Semmelweis Kiadó, Budapest, 1994. 48–65. o.
10. What can the European Union do to protect dignity in old age and prevent elder abuse? European Commission, 2008. Brussels
11. Udvari Kerstin: A környezettanulmány, avagy a magánszféra sérthetlenségének dilemmái Esély 2008/3.
12. Urbanics K.: A család és az átmeneti intézmények szerepe a mentálisan hanyatlott idősek gondozásában. Tariska P (szerk.): Kortünet, vagy kórtünet? Mentális zavarok az időskorban, Medicina, Budapest, 438-461, 2002..

Ajánlott honlap:

www.3sz.hu; <http://odin.de-efk.hu/content/blogcategory/91/272/>;
<http://odin.de-efk.hu/content/view/1516/277/>;;
http://www.fszek.hu/szociologia/szszda/tema_idos9899.html

Számonkérés módja: Szóbeli vizsga (kollokvium)

A tantárgy neve: Terepgyakorlat I-II.		
A tantárgy angol neve: Field practise I-II.		
Tanszék neve: Társadalomtudományi Tanszék		
Tantárgyfelelős neve: Dr. Szoboszlai Katalin főiskolai docens PhD		
Ajánlott félév	I.	II.
Tantárgyi kód levelező	EKTT-163-01L	EKTT-163-02L
Levelező tagozat félévi óraszám	0+40	0+40
Kredit	4	4
Vizsgakövetelmény	Gyakorlati jegy	Gyakorlati jegy
Kötelező előtanulmányi rend /kód/	-	-

Az ajánlott tantervben mely /alap-/ szakok szerepeltek?

Alkalmazott szociális gerontológia szakirányú továbbképzési szak

A tantárgy meghirdetési gyakorisága: Mintatanterv szerint

Az oktatás nyelve: magyar

A tantárgy órarendi beosztása: Aktuális órarendi meghirdetés szerint tömbösítve.

A tantárgy státusza: Kötelező, szakmai törzsanyag

Oktató/-k: A Debreceni Egyetem Egészségügyi Kar, Szociális és Társadalomtudományi Intézet aktuális félévére szóló tantárgyfelosztás alapján.

A tantárgy általános és speciális céljai

A hallgató szerezzon jártasságot az idősekkel foglalkozó ellátórendszer működésben, valamint a szakmai feladatok elvégzésében.

Oktatás típusa: terepgyakorlat, szeminárium

A tárgy minőségbiztosítási módszerei, fejlesztési politikája: A tárgy minőségbiztosítási módszere az oktató felkészülése, a tereptanárok felkészítése, a tárggyal kapcsolatos ismeretanyagok feldolgozása, a visszajelzések alapján a tantárgy aktualizálása. A témával összefüggésben megjelenő jogszabályok figyelemmel kísérése, a gyakorlati területek elvárásainak és visszajelzéseinek figyelembe vétele.

Tárgyi vonatkozású tanszéki tudományos kutatás: TDK, szakdolgozat

Kontaktórák és az órán kívüli hallgatói terhelés aránya: 40+60 %

Tanulmányi segédanyagok, az oktatás segítése: szemináriumhoz fénymásolt segédanyag, Internetes oldalak ajánlása, tömbösített időrend, szakirodalom-feldolgozás, terepmunka előkészítése, terepnapló készítése.

Tárgyi vonatkozású tanszéki tudományos kutatás: Idősek helyzete Magyarországon

A tantárgy részletes leírása:

A hallgató feladatai a terepgyakorlaton:

1. Alkalmazott munkamódszerek gyakorlása az idősellátásban
*A gyakornok megismeri és követi a terepgyakorlati hely szakmai munkamódszereit, eljárásait. Megfigyelő munkát végez, illetve bekapcsolódik részfeladatok elvégzésébe.
A feladatokat, valamint munkáját a terepgyakorlati naplóban rögzíti, elemzi, összeveti saját tapasztalataival, irodalmi, elméleti ismereteivel.*

2. Életút interjú készítése egy időskorúval, elemző dolgozat
*Mélyinterjú módszerrel egy idős ember életének megismerése, elemzése. Témakörök: gyermekkor, iskolák, munka, karrier, család, időskor megélése, problémák, stb.
Életpálya elemzése az időskor dimenziójában az öregedés rendszerszemléletű elméletei alapján.
Az interjút rögzíteni kell, majd elemzést készíteni belőle.*

Elemzés lehetséges szempontjai:

- alkalmazkodás, megváltozott kompetenciák megélése időskorban
- veszteség, gyász megélése időskorban
- intézmény/szolgáltatás és az időskorú viszonya
- gondozási szükségletek és az idős szükségleteinek viszonya (szükségletek elismerése, szükségletek kielégítése)

Ha az időskorú akadályozottsága esetén (mentális, egészségügyi okok) az interjú nem javasolt, akkor a rendelkezésre álló dokumentációk és az esettel kapcsolatos információk képezik a dolgozat alapját.

3. Elemző dolgozat készítése, melynek témája:

„Szakmai eljárások az időskorúak segítésében”

A dolgozat témáját a félévi kurzusok tartalmához kell igazítani, pl.:

- *szükséglet felmérés és szolgáltatástervezés szakmai feladatai az intézményben*
- *gondozási szükséglet vizsgálata, és tapasztalatai szakmai szemmel*
- *igénybevételi eljárás gyakorlata klienscentrikus megközelítésben*
- *szociális munka időskorúakkal (munkamódszerek az intézmény gyakorlatában)*
- *gyászfeldolgozás gyakorlata időskorban*
- *krízisek felismerése és kezelése az intézmény gyakorlatában*
- *önkéntes segítők az idősgondozásban*
- *közösségi munka módszerei*
- *szocioterápiás technikák gyakorlata*
- *demens idősök gondozása*
- *időskori foglalkoztatás jellemzői*

A hallgatók egyéni gyakorlatot teljesítenek egy időseket ellátó szociális vagy egészségügyi intézményben. A terepgyakorlat 32 óra összefüggő gyakorlat.

A terepgyakorlatot feldolgozó szeminárium követi 8 órában, ahol a hallgatók megfogalmazzák reflexióikat és tapasztalataikat a terepgyakorlatról. A szemináriumon kerül sor a dolgozatok bemutatására és a gyakorlati jegy megszerzésére is.

Ajánlott irodalom:

- Bagdi Emőke (2000): Fejlődéslelektan az életfolyamaton át. In: Pszichoterápia, 2000. augusztus
- Hablicsek László-Pákozdi Ildikó(2004): Az előregedő társadalom szociális kihívásai. Esély, 2004. 3.sz. (87-120 old.)
- Hárdi I. (2002): Az időskor lelki egészségvédelme In: Kortünet vagy körtünet, Medicina kiadó, Budapest
- Hegedűs Katalin (2000): Az emberhez méltó halál - Hospice. Osiris Kiadó, Bp.
- Ross, K. E. (1992): A halál és a hozzá vezető út. Gondolat Kiadó, Bp.
- Fricz Rieman (1987): Az öregedés művészete. Háttér Kiadó, Bp.
- Polcz Aleine (2000): Gyászban lenni Pont Kiadó, Bp.
- Egészségügyi Minisztérium Szakmai protokoll. A demencia kórismézése, kezelése és gondozása. Letöltési hely: www.eum.hu/pszi-demencia-ie-pdf
- Szociális menedzser folyóirat tárgyhoz kapcsolódó cikkei.

Jogszabályok:

1993. évi III. törvény a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról
1/2000. SZCSM rendelet a személyes gondoskodást nyújtó szociális intézmények szakmai feladatairól és működésük feltételeiről

Ajánlott honlapok:

www.geronto.hu, www.hospice.lap.hu, www.medinfo.hu

Az aláírás megszerzésének feltételei: Az aláírás feltétele a terepgyakorlaton való aktív részvétel, a terepnyitók elkészítése.

A gyakorlati jegy megszerzésének feltételei: A dolgozatokra és a dolgozatok megvédésére kapott jegy átlagából alakul ki a gyakorlati jegy. Amennyiben nem sikerül az első alkalommal teljesíteni, B, illetve C számonkérésre (szóbeli számonkérés két oktató jelenlétében) van lehetőség.

A vizsgára bocsátás feltételei: Nincs vizsga.

Tantárgy neve: Szükségletfelmérés és szolgáltatástervezés

A tantárgy angol neve: Surveying of necessity and service planning

Tanszék neve: Társadalomtudományi Tanszék

Tantárgy kódja: EKTT-164-00L

Oktatás típusa: előadás

Ajánlott félév/szemeszter: I.

Óraszám levelező tagozaton: 10 óra

Kredit: 2

Követelmények: gyakorlati jegy

Kötelező előtanulmányi rend: -

Ajánlott tanterv: Alkalmazott Szociális Gerontológia
Szakirányú Továbbképzési szak

Státusza: Kötelezően választható

Tantárgyfelelős oktató: Patyán László

A tantárgy oktatója(i): A Debreceni Egyetem Egészségügyi Kar, Szociális és Társadalomtudományi Intézet aktuális félévére szóló tantárgyfelosztás alapján.

Feltételezett tudásanyag, előképzettségi szint: A hallgatónak ismernie kell az időskorral járó jellemzőket, valamint az időskorúak ellátásáért felelős intézményrendszer felépítését, működését, szabályozásának jellemzőit. Ezeket a hallgatók az idősekkel kapcsolatos munka, vagy élettapasztalattól merítik.

Kötelező előtanulmányi rend (tantárgykódok, max. 3): Nincsen

A tantárgy általános és speciális célja: A hallgató ismerje meg az emberi szükségletek értelmezési rendszereit és kereteit, az időskorúak speciális szükségleteit, a szükségletek vizsgálatának és mérésének módszereit. Legyen képes az elérhető szolgáltatásokat a szükségletek tükrében értelmezni.

Elsajátítandó (rész)kompetenciák: Az időskorral járó változások rendszerben történő értelmezése, adekvát szakmai beavatkozási módok kiválasztása és alkalmazása.

Sztenderd szükségletmérési módszerek alkalmazásának képessége.

Szolgáltatási rendszer értelmezésének képessége a helyi, illetve közösségi szükségletek tükrében.

Aláírás megszerzésének módja: A foglalkozásokon való aktív részvétel.

Gyakorlati jegy megszerzésének módszere: A tárgy tematikájához illeszkedő félévzáró dolgozat elkészítése.

A tárgy felvétele: Aktuális meghirdetés szerint

A tárgy minőségbiztosítási módszerei, fejlesztési politikája: A tárgy témakörével összefüggő szakirodalmak, gyakorlati modellek beépítése a félévi tematikába. A témával összefüggésben megjelenő jogszabályok figyelemmel kísérése, a gyakorlati területek elvárásainak figyelembe vétele, valamint a témával kapcsolatos nemzetközi tapasztalatok direkt beépítése a szakmai módszerek oktatásába.

Hallgatói visszajelzés, melyet a kurzus végén kérünk a hallgatóktól.

Kontaktórák és az órán kívüli hallgatói terhelés aránya: Kontaktóra terhelés: 10 óra/félév.

Kontaktórán kívüli terhelés:

Levelező tagozaton: szakirodalom olvasás, feldolgozás 20 óra/félév.

Alkalmazott módszerek az oktatás segítésére: A tárgy elsajátítását rögzített tematika szerint megtartott előadások segítik.

További módszerek: szakirodalom feldolgozás, önálló kutató – elemző munka.

Tárgyi vonatkozású tanszéki tudományos kutatás:

Dr. Semsei Imre: Gerontológia (2008)

Dr. Fábián Gergely: Nyíregyháza város életminősége panelvizsgálat (2008)

Patyán László: Időskorúak Nyíregyházán 2010.

A tantárgy részletes leírása:

1. Emberi szükségletek rendszerszemlélete
2. Szükségletek értelmezési keretei
3. Szükségletvizsgálati módszerek a gyakorlatban
4. GSZV sajátosságai
5. Szolgáltatástervezés a szükségletek és erőforrások tükrében

Kötelező irodalom:

- A.H.Maslow: Motivation and personality. New York, Oxford University Press 1938
- Alderfer, Clayton: An empirical test of new theory of human need. Psychological Review 1969
- Hegyesi Gábor: Bevezetés a helyi szükségletek és források megismerésének módszertanába. Segédanyag a szociális programok megalapozásához. Népjóléti Minisztérium Bp. 1994.
- A Gondozási Szükséglet Vizsgálattal foglalkozó rendelet hatásának vizsgálata, különös tekintettel a házi segítségnyújtás és az idősothtoni ellátás működési területén bekövetkező változásokra Szociális Innováció Alapítvány www.szia.org
- Giczi Johanna: A szubjektív jóllét idős korban Aktív idősor, Bp.2008.
- J. Bradshaw: A taxonomy of social need. New Society 1972, 640-3.
- Patyán László: Szükségletfelmérés és szolgáltatástervezés közösségi módszerei (elektronikus tananyag, Kiadja: DE EK 2011)

Számonkérés módja: Gyakorlati jegy

Tantárgy neve: Mentális zavarok idős korban

A tantárgy angol neve: Mental disorder in elderly age

Tanszék neve: Társadalomtudományi Tanszék

Tantárgy kódja: EKTT-165-00L

Oktatás típusa: előadás

Ajánlott félév/szemeszter: I.

Óraszám levelező tagozaton: 10 óra

Kredit: 2

Követelmények: kollokvium

Kötelező előtanulmányi rend: -

Ajánlott tanterv: Alkalmazott Szociális Gerontológia
Szakirányú Továbbképzési szak

Státusza: Kötelezően választható

Tantárgyfelelős oktató: Dr. Semsei Imre

A tantárgy oktatója(i): A Debreceni Egyetem Egészségügyi Kar, Szociális és Társadalomtudományi Intézet aktuális félévére szóló tantárgyfelosztás alapján.

Feltételezett tudásanyag, előképzettségi szint: A hallgatónak ismernie kell az idős korban járó alapvető jellemzőket, az öregedés általános testi és mentális egészségre gyakorolt hatását. Ezeket a hallgatók az idősokkal kapcsolatos munka, vagy élettapasztalából merítik.

Kötelező előtanulmányi rend (tantárgykódok, max. 3): Nincsen

A tantárgy általános és speciális célja: A hallgató ismerje meg az idős korúak mentális egészségének jellemzőit, az idős korban előforduló mentális betegségek tüneteit, az állapotfelmérés speciális módszereit, valamint a szociálgerontológus feladatait a mentális problémákkal küzdő idős korúak körében.

Elsajátítandó (rész)kompetenciák: Az időkorral járó változások rendszerben történő értelmezése, adekvát szakmai beavatkozási módok kiválasztása és alkalmazása.

Mentális zavarok felismerése és adekvát segítségnyújtás kezdeményezése.

Mentális zavarokkal küzdő idős korúak támogatása, családjuk és a gondozást végzők segítése.

Szakorvos utasításai szerint a beteg támogatása, gondozása, ápolása.

Mentális betegséggel élő idősök számára speciális szolgáltatások szervezése, illetve a hozzáférés elősegítése.

Aláírás megszerzésének módja: A foglalkozásokon való aktív részvétel.

Vizsgajegy megszerzésének módszere: Szóbeli vizsga formájában.

A tárgy felvétele: Aktuális meghirdetés szerint

A tárgy minőségbiztosítási módszerei, fejlesztési politikája: A tárgy témakörével összefüggő szakirodalmak, gyakorlati modellek beépítése a félévi tematikába. A témával összefüggésben megjelenő jogszabályok figyelemmel kísérése, a gyakorlati területek elvárásainak figyelembe vétele, valamint a témával kapcsolatos nemzetközi tapasztalatok direkt beépítése a szakmai módszerek oktatásába.

Hallgatói visszajelzés, melyet a kurzus végén kérünk a hallgatóktól.

Kontaktórák és az órán kívüli hallgatói terhelés aránya: Kontaktóra terhelés: 10 óra/félév.

Kontaktórán kívüli terhelés:

Levelező tagozaton: szakirodalom olvasás, feldolgozás 20 óra/félév.

Alkalmazott módszerek az oktatás segítésére: A tárgy elsajátítását rögzített tematika szerint megtartott előadások segítik.

További módszerek: szakirodalom feldolgozás, esetismertetés, önálló kutató – elemző munka.

Tárgyi vonatkozású tanszéki tudományos kutatás:

Dr. Semsei Imre: Gerontológia (2008)

A tantárgy részletes leírása:

1. Az öregedéssel járó testi és lelki változások.
2. Az öregedés biopszichológiája.
3. Az idős ember pszichiátriai vizsgálata.
4. Az anamnézis felvétel speciális szempontjai.
5. A mentális státusz vizsgálata
6. Időskor leggyakoribb neuropszichiátriai tünetei
7. A demencia tünet együttes fogalma, okai, felismerése.
8. Alzheimer kór tünetei, szakaszai és kezelési lehetőségei.
9. Egyéb demenciák és a demenciák differenciál diagnózisa.
10. Időskori depressziók előfordulása, tünettana, formái és kezelési lehetőségei.
11. Az öngyilkosság veszélye időskorban.
12. Szomatiform zavarok időskorban.
13. Időskori szorongásos problémák.
14. Időskorban előforduló delírium szindróma, okai, felismerése.
15. Gyógyszerelés problémái időskorban.

Kötelező irodalom:

1. Füredi-Németh-Tariska (szerk): A pszichiátria magyar kézikönyve. Medicina, 2003.
2. Dr. Iván László: Ne féljünk az öregedéstől, SubRosa Kiadó Bp. 1997.
3. Dr. Günter Kraemer (1999) Az Alzheimer-kóros betegek gondozása-gyakorlati tanácsok. Medicina, Budapest
4. Keglevichné dr. Urbanics Kinga (2007): A demens betegek szociális ellátásának kihívásai geriáter szemmel. Fővárosi Önkormányzat Idősek Otthona Módszertani Osztály, Budapest
5. Keglevichné dr. Urbanics Kinga (2008): A szellemi hanyatlás időben történő felismerése. Memória Alapítvány, Budapest
6. Kovács Ferenc (1986): Egészséges élet – derűs öregség, Medicina Budapest

7. Tariska Péter (2002) Kortünet vagy kórtünet? Mentális zavarok az időskorban . Medicina Könyvkiadó Rt. Budapest. 362-404

Számonkérés módja: Kollokvium

Tantárgy neve: Szocioterápia módszerei

A tantárgy angol neve: Methodology of socio-therapy

Tanszék neve: Társadalomtudományi Tanszék

Tantárgy kódja: EKTT-166-00L

Oktatás típusa: előadás, gyakorlat

Ajánlott félév/szemeszter: I.

Levelező tagozaton: 10 óra előadás

Kredit: 2

Követelmények: gyakorlati jegy

Kötelező előtanulmányi rend: Nincs

Ajánlott tanterv: Alkalmazott szociális gerontológia
szakirányú továbbképzési szak

Státusza: Kötelező

Tantárgyfelelős oktató: Horváth Varga Zsuzsanna, gyógypedagógus-pszichopedagógus

A tantárgy oktatója(i): A Debreceni Egyetem Egészségügyi Kar, Szociális és Társadalomtudományi Intézet aktuális félévére szóló tantárgyfelosztás alapján.

Feltételezett tudásanyag, előképzettségi szint: az időskorra jellemző személyiségváltozások, a geriátria alapismérvei, minimális ismeret a humán tevékenységre épülő szocioterápiás eljárásokról

Kötelező előtanulmányi rend: -

A tantárgy általános és speciális célja: A hallgató ismerje meg a szocioterápia céljait, küldetését, valamint az alkalmazott szocioterápiás módszerek alkalmazásának lehetőségeit az időskorúak gondozása során.

Elsajátítandó (rész) kompetenciák: Szocioterápiás módszerek személyre szabott alkalmazása, amelyek elősegítik a személyiség kibontakozását, differenciálódását, társas viszonyainak dinamizálását.

Gyakorlati jegy megszerzésének módszere: A szocioterápiás módszerek közül egy terápiás terv elkészítése írásos formában. a dolgozat elkészíthető csoportmunkában is.

Oktatás típusa: Előadás, Szemináriumi gyakorlatok, csoportmunka

A tárgy felvétele: Aktuális meghirdetés szerint.

A tárgy minőségbiztosítási módszerei, fejlesztési politikája: A tárgy témakörével összefüggő szakirodalmak, gyakorlati modellek beépítése a félévi tematikába. A témával összefüggésben megjelenő jogszabályok figyelemmel kísérése, a gyakorlati területek elvárásainak figyelembe vétele, valamint a témával kapcsolatos nemzetközi tapasztalatok direkt beépítése a szakmai módszerek oktatásába.

Kontaktórák és az órán kívüli hallgatói terhelés aránya: Kontaktóra terhelés: levelező tagozaton 10 óra/félév.

Kontaktórán kívüli terhelés: 10 óra/félév

Levelező tagozaton: szakirodalom olvasás, feldolgozás, terápiás terv készítése

Alkalmazott módszerek az oktatás segítésére: A tárgy elsajátítását rögzített tematika szerint megtartott előadások segítik.

További módszerek: fotóanyagok, videofilmek bemutatása, sajátélményű csoport

A tantárgy részletes leírása:

1 - 2. Szocioterápia története: szocioterápia a régi időkben, középkori szocioterápiás próbálkozások, mi történt az újkorban, XX. Század szocioterápiái.

3. A szocioterápia, mint az önkifejezés eszköze és a szociális kompetenciák fejlesztésének eszköze.

4 - 5. A szocioterápiák alkalmazási területei: rekreációs terápia, foglalkoztató terápia, munkaterápia, környezeti terápia.

6. A szocioterápiás csoportokról

7. Szocioterápia és rehabilitáció.

8 - 10. Gyakorlati foglalkozások

Irodalom

1. Huszár Ilona-Kullmann Lajos-Tringer László: A rehabilitáció gyakorlata Medicina könyvkiadó Rt. Bp.2000. /szocioterápiás módszerek 294. o./

2. Dr..Pető Zoltán: Vázlatok a pszichiátriai rehabilitáció gyakorlatából. Szeged 2003.

3. Linderbergerné Kardos Erzsébet: Zeneterápia Szöveggyűjtemény. Kulesz muzsikához kiadó, Pécs, 2005.

4. Imre Sándor-Fábián Gergely: Őszülő társadalmak, Nyíregyháza, 2006./Horváth Varga Zsuzsanna: Fejlődés vagy hanyatlás? Kreatív tevékenységek az idősök foglalkoztatásában /

Tantárgy neve: Mentálisan hanyatló idősök gondozása

A tantárgy angol neve: Caring of mentally declining elderly people

Tanszék neve: Társadalomtudományi Tanszék

Tantárgy kódja: EKTT-167-00L

Oktatás típusa: szemináriumi gyakorlat

Óraszám levelező tagozaton: 10 óra

Kredit: 2

Követelmények: gyakorlati jegy

Kötelező előtanulmányi rend: EKTT-165-00L

Ajánlott tanterv: Alkalmazott szociális gerontológia

Státusza: kötelező

Tantárgyfelelős oktató: Csernáthné Kárándi Erzsébet

A tantárgy oktatója(i): A Debreceni Egyetem Egészségügyi Kar, Szociális és Társadalomtudományi Intézet aktuális félévére szóló tantárgyfelosztás alapján.

Feltételezett tudásanyag, előképzettségi szint: A hallgatónak ismernie kell a társadalom demográfiai mutatóit, az öregedés okait és következményeit, az időskori mentális zavarok okait, a jellegzetes kórképeket.

A tantárgy általános és speciális célja: A hallgató ismerje meg a mentális hanyatlásban szenvedő betegek gondozási lehetőségeit, valamint gyakorlati módszereit, különös tekintettel a gondozás szociális/egészségügyi intézményi gyakorlatára. Legyen képes felismerni a betegség pszichoszociális kezelésének lehetőségeit, valamint tudja azt az aktuális intézményi viszonyok között vizsgálni.

A kurzus során a hallgató:

- megismeri a mentális hanyatlás kezelésének szakmai protokollját;
- képessé válik felismerni az „ápolási útvonal” formáját,
- alkalmas lesz a családon és a szakmán belüli emberi kompetenciák felismerésére; orvosi, szociális és pénzügyi források mobilizálására.

- jártasságot szerez a mentálisan hanyatló időszerűk korszerű szociális- és egészségügyi ellátásának módszereiben.

Elsajátítandó (rész)kompetenciák:

- dependencia szükségletek felmérésének módszerei elsajátítása;
- elemző készség a családi és szakmai környezet vizsgálatára, tényezőinek számbavételére
- szituáció-típusok feldolgozása módszereinek megismerése

Aláírás megszerzésének módja: gyakorlati dolgozat leadása

Az aláírás megtagadása esetén a Tanulmányi és Vizsgaszabályzat szabályai az irányadóak.

Gyakorlati jegy megszerzésének módszere: Záródolgozat készítése a megadott témákban:

1. Foglalkoztatási terv készítése középsúlyos demens beteg számára.
2. Innovatív projekt a mentálisan hanyatló időszerűk gondozására – célok, alapelvek és várt eredmények bemutatásával.
3. Személyközpontú gondozás lehetőségei ápoló-gondozó otthonon belül.
4. Mentálisan hanyatló idős betegek ápolásának lehetőségei fekvőbeteg gyógyintézetben.
5. Egy mentális hanyatlásban szenvedő idős személy eddigi élettörténetének felderítése.
6. Gondozási terv készítése középsúlyos demenciában szenvedő beteg számára.

A tárgy felvétele: Aktuális meghirdetés szerint az előtanulmány teljesítése esetén.

A tárgy minőségbiztosítási módszerei, fejlesztési politikája: A tárgy témakörével összefüggő szakirodalmak, gyakorlati modellek beépítése a félévi tematikába. A témával összefüggésben megjelenő jogszabályok figyelemmel kísérése, a gyakorlati területek elvárásainak figyelembe

vétele, valamint a témával kapcsolatos nemzetközi tapasztalatok direkt beépítése a szakmai módszerek oktatásába.

Hallgatói visszajelzés, melyet a kurzus végén kérünk a hallgatóktól.

Kontaktórák és az órán kívüli hallgatói terhelés aránya: Kontaktóra terhelés: 10 óra/ II. félév.

Kontaktórán kívüli terhelés:

Levelező tagozaton: szakirodalom olvasás, feldolgozás, adatgyűjtő munka, dolgozat készítése.

Alkalmazott módszerek az oktatás segítésére: A tárgy elsajátítását rögzített tematika szerint megtartott előadások segítik.

A tantárgy részletes leírása:

I. A mentális hanyatlás megközelítése, alapismeretek: az időskorúak egészségi állapotának jellemzői, mentális zavarok, speciális gondozási igények időskorban

II. A mentális hanyatlásban szenvedő személyek ellátásának problematikája: a dependencia fogalma, a beteg szükségletei és az arra adott válaszok tanulmányozása; a betegek ellátási rendszerének: egészségügyi, szociális, kulturális rendszerek általános szervezésének megértése, megismerése; a beteg ellátása a diagnózis felállításától a beteg haláláig.

III. A beteg élete, életminősége saját otthonában: a diagnózishoz való hozzájutás lehetőségei, módjai, a jó gyakorlatra vonatkozó normák, ajánlati rendszerek; a betegek egészségügyi- és szociális ellátásokra való jogosultsága; lehetőségek, a saját otthonában való gondozásra; értékelési eszközök megismerése: „ki mit tesz” a beteg személyért.

IV. Az Alzheimer- betegség képzete, visszatükröződése a társadalomban: ezzel a kérdéssel kapcsolatosan tapasztalt megnyilvánulások értékelése.

V. Átmenet a saját otthonból az intézménybe: az idevezető okok feltárása: veszélyeztető viselkedés, a biztonság hiánya, előrehaladott dependencia; a döntés jogosultsága: részt vesz-e a beteg a döntés meghozatalában; az intézmény megválasztásának szempontjai;

VI. A beteg élete az intézményben: a szakmai szektor intézménytípusai; az intézményekben ellátott populáció; az intézmény küldetése, a felvétel kritériumai.

VII. Az élet tere – az ápolás-gondozás helyszíne: a betegek személyes és társas élete az intézményben; az együttélés típusai, azok pozitív és negatív vonásai; az emberi kapcsolatokban jelentkező feszültségek és nehézségek a beteg környezetében, ezek elhárításának technikái.

VIII. A biztonság és a szabadság összefüggése: az egyensúly megtalálása a beteg személyes szabadságához való jogának tiszteletben tartása és biztonságának kényszerítő szempontjai között; a beteg érdekében nyújtott ápolási-gondozási tevékenységek pozitív/negatív konnotációi;

IX. Személyközpontú gondozás lehetőségei a mentálisan hanyatló idősök gondozásában: az alkalmazható technikák, alapelvek.

X. Protokoll a demenciában szenvedő betegek gondozására: nem gyógyszeres kezelés; a megfelelő egészségügyi ellátás szintje; általános intézkedések; speciális ápolási teendők; a nem-kognitív tünetek kezelése; rehabilitáció; gondozás; megelőzés; foglalkoztatás módszerei.

XI. A gondozásban közreműködő munkacsoport összetétele, működése: a munkacsoport tagjainak kompetenciája, képzettsége, szakmai felkészültsége és a szükségletek megfelelésének összefüggései; a munkacsoport irányítására vonatkozó kérdések; krízis-periódusok, avagy a segítő, ápolást végző személyek pihenési szükséglete: szituáció-típusok feldolgozása

A félév végi dolgozat elkészítésének szempontjai: Az előadó által javasolt témák közül egy feldolgozása egyénenként.

A dolgozatot a TVSZ szerint a szorgalmi időszak utolsó hetének elő napjáig (hétfő) kell leadni.

A dolgozatot Times New Roman betűtípussal, 12-es betűmérettel, 1,5-es sortávval kell elkészíteni. Terjedelme haladja meg a 5 gépelt oldalt.

A dolgozat elkészítéséhez szempontrendszert, valamint a készítés folyamatában konzultációs lehetőséget a tárgy oktatója biztosít.

Kötelező irodalmak:

1. Dr. Semsei Imre (2008): Gerontológia. Debreceni Egyetem Egészségügyi Kar, Nyíregyháza 390-400
2. Imre Sándor-Fábián Gergely (2006): Őszülő társadalmak. Debreceni Egyetem Egészségügyi Főiskolai Kar, Nyíregyháza 129-159
- Dr. Szabó Lajos (2004): Foglalkozások vezetése mentálisan hanyatló idős emberek számára. Fővárosi Önkormányzat Idősök Otthona Módszertani Osztály, Budapest
2. Harry Cayton, dr. Nori Graham, Dr. James Warner (2006): Alzheimer-kór és a demencia egyéb fajtái. SpringMed Kiadó, Budapest
3. Iván László (1997): Ne féljünk az öregedéstől! SubRosa Kiadó Budapest,
4. Keglevichné dr. Urbanics Kinga (2003): Hogyan alakíthatjuk át a beteg otthoni környezetét? Memória Alapítvány, Budapest
5. Keglevichné dr. Urbanics Kinga (2003): A beteg önellátó képessége. Memória Alapítvány, Budapest

Ajánlott irodalom

1. Beauvoir, Simon de (1972): Az öregség, Európa Könyvkiadó, Budapest,
2. Cseh-Szombati László (1980): Az öregek életmódja Ln.: Tanulmányok az életmódról, Gondolat Könyvkiadó, Budapest,
3. Dr. Günter Kraemer (1999) Az Alzheimer-kóros betegek gondozásának gyakorlati tanácsok. Medicina, Budapest
4. Fritz Reimann (1996): Az öregedés művészete. Háttér Kiadó Budapest
5. Frolkisz, V.V. (1980): Az öregedés és az életkor, Gondolat Könyvkiadó, Budapest
6. Keglevichné dr. Urbanics Kinga (2007): A demens betegek szociális ellátásának kihívásai geriáter szemmel. Fővárosi Önkormányzat Idősök Otthona Módszertani Osztály, Budapest
7. Keglevichné dr. Urbanics Kinga (2008): A szellemi hanyatlás időben történő felismerése. Memória Alapítvány, Budapest
8. Kovács Ferenc (1986): Egészséges élet – derűs öregség, Medicina Budapest
9. Tariska Péter (1998): A demencia mai szemlélete. Animula Budapest

10. Tariska Péter (2002) Kortünet vagy kórtünet? Mentális zavarok az időskorban . Medicina Könyvkiadó Rt. Budapest. 362-404
11. Clare, L.: Woods, R.T., Moniz Cook, E.D., Orell, M. és Spector, A.: Cognitive rehabilitation and cognitive training for early-stage Alzheimer's disease and vascular dementia. Cochrane Database Syst Rev, 2003; CD003260.
12. Lincoln, N.B., Majid, M.J. és Weyman, N.: Cognitive rehabilitation for attention deficits following stroke. Cochrane Database Syst Rev, 2000; CD002842.
13. Thorgrimsen, L., Spector, A., Wiles, A. és Orell, M.: Aroma therapy for people with dementia. Cochrane Database Syst Rev, 2004; CD003477.
14. Spector, A., Orell, M., Davies, S. és Woods, B.: Reality orientation for dementia. Cochrane Database Syst Rev, 2000; CD001119
15. Corey-Bloom, J.: The natural history of Alzheimer's disease., in Dementia, O'Brien, J., Ames, D. és Burns, A., Szerk. 2000, Arnold:London.

Ajánlott honlapok:

- www.neuropat.dote.hu/dementia.htm
- <http://www.alzheimer-montpellier.org>
- <http://membres.lycos.fr/paidoc>
- www.memoriaalapitvany.hu

Tantárgy neve: Szociális foglalkoztatás időskorban

A tantárgy angol neve: Social employment in elderly age

Tanszék neve: Társadalomtudományi Tanszék

Tantárgy kódja: EKTT-168-00L

Oktatás típusa: előadás

Ajánlott félév/szemeszter: II. félév

Óraszám levelező tagozaton: 10 óra előadás

Kredit: 2

Követelmények: gyakorlati jegy

Kötelező előtanulmányi rend: nincs

Ajánlott tanterv: -

Státusza: Kötelező

Tantárgyfelelős oktató: Kissné Szabó Zsuzsanna

A tárgy oktatója: A Debreceni Egyetem Egészségügyi Kar, Szociális és Társadalomtudományi Intézet aktuális félévére szóló tantárgyfelosztás alapján.

Feltételezett tudásanyag, előképzettségi szint: A hallgatónak ismernie kell az EU és benne Magyarország időskorúakra jellemző demográfiai mutatóit és a tendenciákat. Az idősödő társadalommal kapcsolatos politikai, egészségügyi és szociális kihívásait. Az időskorúak testi,- lelki jellemzőit, szociális támogatórendszerét.

Kötelező előtanulmányi rend: -

A tantárgy általános és speciális célja: A hallgató ismerje meg a foglalkoztatás elveit, értékeit, társadalmi elvárásait. Az időskorúak foglalkoztatásának célját, hasznát, kis- és nagyközösségi támogató erejét. Szerezzen jártasságot a mentálisan hanyatló, valamint a mozgásukban korlátozott idősök foglalkoztatási módszereiben.

Elsajátítandó (rész)kompetenciák: Előtanulmányaik során megismert, elsajátított foglalkoztatási módszer átültetése az időskorúak hasznos időöltésére.

Aláírás megszerzésének módja: Szemináriumi gyakorlaton való részvétel (kötelező). Eredményes zárthelyi dolgozat.

Gyakorlati jegy megszerzésének módszere:

- közösségi program csoportfoglalkozás vagy foglalkoztatási terv leadása záródolgozat formájában.

Oktatás típusa: Előadás

Szemináriumi gyakorlaton csoportfoglalkozás

A tárgy felvétele: Aktuális meghirdetés szerint az előtanulmány teljesítése esetén.

A tárgy minőségbiztosítási módszerei, fejlesztési politikája: A tárgy témakörével összefüggő gyakorlati módszerek beépítése a tematikába. A témával kapcsolatos EU-s tapasztalatok, Q-Ageing projekt beépítése a szakmai módszerek oktatásába.

Kontaktórák és az órán kívüli hallgatói terhelés aránya: Kontaktóra terhelés: 10 óra

Kontakórán kívüli terhelés: szakirodalom olvasása, elemző dolgozat készítése.

Alkalmazott módszerek az oktatás segítésére: A tárgy elsajátítását rögzített tematika szerint megtartott előadások, valamint a gyakorlatokon bemutatott módszerek, oktatófilmek segítik.

A tantárgy részletes leírása:

- A foglalkoztatás – egy életen át tartó aktivitás filozófiája.
- A foglalkoztatás értékei, célja, haszna.
- Időskorúak foglalkoztatásának alapelvei, módszerei.

- Igények és szükségletek azonosításának módszerei.
- Érdekvédő szervezetek munkájának segítő szerepe.
- Alkotni öröm – egyénre szabott foglalkoztatás lehetőségei, gyakorlata
 - a.) 60 + program – minőségi: időskor városi környezetben (Q-Ageing projekt)
 - b.) rehabilitáció a gerontopszichiátriában
 - c.) művészet és a hobby szerepe az idősök foglalkoztatásában
- Foglalkoztatási ütemtervek készítése, bemutatása, elemzése.

Medicina, Bp. 2007

(in: Kapcsolat, gondozás, gyakorlat) (237 – 273)

- Alzheimer-kór dokumentumfilm
- Amnézia dokumentumfilm

Évközi ellenőrzés: -

A félév végi dolgozat elkészítésének szempontjai: A dolgozatot a TVSZ szerint a szorgalmi időszak utolsó hetének első napján kell leadni. A dolgozatot Times New Roman betűtípussal, 12-es betűmérettel, 1,5 sortávval kell elkészíteni. Terjedelme haladja meg az 5 gépelt oldalt. A dolgozat elkészítéséhez szempontrendszert, valamint a készítés folyamatában konzultációs lehetőséget a tárgy oktatója biztosít.

Kötelező irodalmak:

- Iván László dr. : Ne féljünk az öregedéstől
Subrosa Kiadó, 1997
- A rehabilitáció gyakorlata (szerk: Huszár-Kulmann-Tringer)
Medicina, Bp. 2000
(in: Tariska Péter dr.: Rehabilitáció a gerontopszichiátriában (158 – 168)
- Gyógyító pedagógia (szerk.: Grodosné Szabó Anna)
Medicina, Bp. 2004
(in: Kálmán Zsófia: Augmentatív és alternatív kommunikáció (433 – 458)
- A klinikai gerontológiai alapjai (szerk.: Imre Sándor dr.
Medicina, Bp. 2007
(in: Kiss Tihamér: A tanulás szerepe az aktivitás és egészség megőrzésében (227 – 231)

Ajánlott irodalom

- Egészségpszichológia a gyakorlatban (szerk: Kállai-Varga, Oláh)

**Alkalmazott szociális gerontológia szakirányú
/továbbképzés kötelezően választható tárgyai**

A tantárgy neve: Alkalmazott tanatológiai ismeretek	
A tantárgy angol neve: Applied Thanatology knowledge	
Tanszék neve: Társadalomtudományi Tanszék	
Tantárgyfelelős neve: Prof. Dr. Molnár Péter	
Ajánlott félév	I.
Tantárgyi kód	EKTT-169-00L
Levelező tagozat félévi óraszám	10+0
Kredit	2
Vizsgakövetelmény	gyakorlati jegy
Kötelező előtanulmányi rend	-

A tantárgy meghirdetési gyakorisága: mintatanterv szerint aktuálisan

Az oktatás nyelve: magyar

A tantárgy órarendi beosztása:

Levelező tagozat: aktuális konzultációs rend szerint tömbösítve

A tantárgy státusza: kötelezően választható

Ajánlott tanterv: Alkalmazott Szociális
Gerontológia szakirányú
továbbképzési szak tanterve

A tantárgy oktatói: A Debreceni Egyetem Egészségügyi Kar, Szociális és Társadalomtudományi Intézet aktuális félévére szóló tantárgyfelosztás alapján.

A tantárgy általános célja és specifikus célkitűzései: Általános: A tanatológia alapjainak elsajátítása

Speciális: A tanatológia szociális és egészségügyi aspektusainak megismerése

Oktatás típusa: elmélet

A tárgy minőségbiztosítási módszerei, fejlesztési politikája: Folyamatos évközi ellenőrzés hallgatói kiselőadások tartásával és megbeszélésével. Az oktatásra vonatkozó hallgatói visszajelzések és javaslatok évenkénti kiértékelése.

Elsajátítandó alkalmazási /rész/készségek és /rész/kompetenciák leírása: Ismeretek szerzése a tanatológia elméletéről és alkalmazási területéről. Rendszerszemlélet erősítése. Szakirodalom kutatás.

Kontaktórák és az órán kívüli terhelés aránya: 1:2

Tanulmányi segédanyagok, az oktatás segítése: könyvek, jegyzetek, vetítés

Tárgyi vonatkozású tanszéki tudományos kutatás: TDK, szakdolgozat, gerontológiai kutatások

A tantárgy részletes leírása:

1. A tanatológia-thanatológia fogalmai, rövid története, oktatásának célja
2. A gerotanutológia, mint a tanatológia alkalmazott új ágazata
3. Életvégi kérdések, haldoklás, terminális szakasz, személyiség
4. Kuratív és palliatív szempontok
5. Hospice- ellátás
6. Idős betegek életvégi ellátásának orvosi, etikai és jogi szempontjai
7. A tanatológia rendszerszemléletének és gyakorlatának dilemmái
8. A passzív és aktív eutanázia kérdései és problémái
9. A tanatológia-gerotanutológia alkalmazásának feltételei és igényei
10. Élet az életen túl- avagy élet a halálon túl ? és a tanatológia jövője ?

Kötelező irodalom:

Iván L, Blaskovich E. (2008):A gerotanutológia és a hospice-ellátás Idősgyógyászati vonatkozásai. In: Semsei, DEOEC, EK Jegyzet 15. pp. 459-471.

Blakovich E, Iván L. (2002): Idős betegek és haldoklók ellátása Kalkuttai Teréz Anya szerint. Gero-thanatológiai szakkönyv. EÜ. Min. kiadvány, Budapest.

Ajánlott irodalom:

- Iván L, (2008): A gerontológia rendszerszemlélete és gyakorlata. In: Semsei I, DEOEC EK Jegyzet 15. pp. 35-46.
- Iván L, (1997) : Ne féljünk az öregedéstől! SubRosa Kiadó, Budapest.
- Blasszauer B, (1999): Az életvégi döntések: Kiszolgáltatottság, Felelősség . Hospice. SubRosa Kiadó, Budapest.
- Hegedűs K., Szy I.: A terminális állapotú daganatos betegek palliatív ellátása .(200) Magyar Hospice Egyesület Kiadványa, Budapest.
- Böszörményi D. (1995): Súlyosan élni, méltósággal meghalni.Hospice Kézikönyv. Corvinus Kiadó, Budapest.
- Iván L. (1997): Haldokló Beteg Gondozása. In: MSD Geiátriai Kézikönyv. pp. 238-247. Melánia Kiadó, Budapest.

Ajánlott honlapok:

www.oregedes.hu
www.geronto.hu

Évközi ellenőrzés: évközi hallgatói kiselőadások tartása, megbeszélése

Az aláírás megszerzésének feltételei: az órák rendszeres látogatása (min. 80%)

A gyakorlati/szemináriumi jegy megszerzésének feltételei: hallgatói kiselőadások elfogadása, értékelése + eredményes ZH

A vizsgára való jelentkezés: A Tanulmányi és Vizsgaszabályzat előírásai szerint.

Vizsgáztatási módszer: Zárthelyi (ZH): Tesztek és esszék

Tantárgy neve: Időskori krízisek

A tantárgy angol neve: Crises in elderly age

Tanszék neve: Társadalomtudományi Tanszék

Tantárgy kódja: EKTT-170-00L

Oktatás típusa: előadás

Ajánlott félév/szemeszter: I.

Óraszám levelező tagozaton: 10 óra

Kredit: 2

Követelmények: gyakorlati jegy

Kötelező előtanulmányi rend: -

Ajánlott tanterv: Alkalmazott Szociális Gerontológia
Szakirányú Továbbképzési szak

Státusza: Kötelezően választható

Tantárgyfelelős oktató: Dr. Boga Bálint

A tantárgy oktatója(i): A Debreceni Egyetem Egészségügyi Kar, Szociális és Társadalomtudományi Intézet aktuális félévére szóló tantárgyfelosztás alapján.

Feltételezett tudásanyag, előképzettségi szint: A hallgatónak ismernie kell az öregedés alapvető fogalomrendszerét.

Kötelező előtanulmányi rend (tantárgykódok, max. 3): Nincs

A tantárgy általános és speciális célja: A hallgató ismerje meg az idősödés folyamatával kapcsolatba hozható illetve az idős korban fellépő krízishelyzeteket, ezek hátterében levő biológiai, patológiai, pszichés és szociális tényezőket, okokat, ezek kapcsolódásának típusait. Tudja ezeket elhelyezni a családi viszonyrendszerben valamint a jelenlegi társadalmi közegben. Tanulja meg a kritikus jelenség mögött meghúzódó folyamatok kiderítésének, elemzésének módszereit, a megoldási lehetőségek tervezését és végrehajtási módozatait.

Elsajátítandó (rész)kompetenciák: A probléma észlelésének, kibontásának, feltérképezésének, szituációba helyezésének elsajátítása. Az adatok megszerzésének metodikája. A véleményalkotás mechanizmusa. A megfelelő megoldás kiválasztásának képessége.

Aláírás megszerzésének módja: A foglalkozásokon való aktív részvétel.

Gyakorlati jegy megszerzésének módszere: Adott órán az előzőleg előadott kérdéskörök, módszerek rövid áttekintése a hallgató által, valamint esetelemzés, főleg csoportmunka keretében.

Oktatás típusa: Előadás, gyakorlatok, esetelemzések

A tárgy felvétele: Aktuális meghirdetés szerint

A tárgy minőségbiztosítási módszerei, fejlesztési politikája: A tárgy témakörével összefüggő szakirodalmak, gyakorlati modellek beépítése a félévi tematikába. A témával összefüggésben megjelenő jogszabályok figyelemmel kísérése, a gyakorlati területek elvárásainak figyelembe vétele, valamint a témával kapcsolatos nemzetközi tapasztalatok direkt beépítése a szakmai módszerek oktatásába.

Hallgatói visszajelzés, melyet a kurzus végén kérünk a hallgatóktól.

Kontaktórák és az órán kívüli hallgatói terhelés aránya: Kontaktóra terhelés: 10 óra/félév.

Kontaktórán kívüli terhelés:

Levelező tagozaton: szakirodalom olvasás, feldolgozás, kiselőadás készítése 20 óra/félév.

Alkalmazott módszerek az oktatás segítésére: A tárgy elsajátítását rögzített tematika szerint megtartott előadások segítik.

További módszerek: esetelemzések, szakirodalom feldolgozás.

Tárgyi vonatkozású tanszéki tudományos kutatás: Patyán László:
Időspolitika tendenciái (2004-)

Dr. Semsei Imre: Gerontológia (2008)

Dr. Fábíán Gergely: Idősek szegénysége (2008)

A tantárgy részletes leírása:

- I. A krízis fogalma, a krízishez vezető folyamatok időseknél: a krízisek általános jellemzése – szomatikus és pszichés öregedés folyamata – szociális változások menete – életút-elemzés – késői életciklusok (Rowlands) – az öregedés pszichés feldolgozása – krízis-elmélet (Erikson) – akut krízis - betegségek szerepe.
- II. Az idős egyén és a környező világ változásainak interakciói: alkalmazkodási típusok (akkomodáció, adaptáció) – az öregedés mint stressz – marginalitás – magatartási variációk (Reichard) – a múlt feldolgozása – technikai generációk – a társadalom viselkedése (ageizmus) – interperszonális kapcsolatok – **speciális szindrómák – a segítő megközelítés.**
- III. A családdal kapcsolatos kritikus helyzetek: házastársi kapcsolatok időskorban – felnőtt gyerek és idős szülő kapcsolata (intergenerációs transzferek) – a felnőtt gyerek feladatai, kötelességei – ebben rejlő konfliktusok – speciális konstellációk – a problémák felderítésének módjai, interjú-metodika, adat- és szituáció-elemzés – a megoldások kidolgozása, egyeztetés a családdal.
- IV. A munka és munkavégzés kérdésköre: nyugdíjazás, szerepvesztés – fizikai képességek változása – mentális, pszichés reakciók – otthoni munka, hobbi-tevékenység – tovább- szolgálat, pót-tevékenység.
- V. A fizikai miliő, a lakhely jelentősége: a költözés okozta stressz – intézeti elhelyezés szükséglete – az intézetben élés problémái – a hospitalizmus – a közvetlen fizikai környezet jelentősége, kedvezőtlen hatások.

VI. A komplex szemléleti megközelítés elsajátítása: a szomatikus, mentális, pszichés szociális/familiáris tényezők kapcsolata, egymásra hatása időskorban – kapcsolatfelvétel családdal.

VII. Estelemzések: az előadó által bemutatott mintaesetek és a hallgatók által előadott esetek sokoldalú elemzése, megoldási lehetőségek kibontása.

Kötelező irodalom:

1. Boga Bálint: Krízishelyzetek időskorban, in: Imre S., Fábíán G.: Őszülő társadalmak, Nyíregyháza, 2006.
2. Exterdéné Zsurkai Ilona: Megküzdési stratégia időskorban, in: Semsei I.: Gerontológia, Debreceni Egyetem Egészségügyi Kar, Nyíregyháza, 2008.

Ajánlott irodalom:

1. Iván László: Az idős ember módosuló pszichoszociális és intrapszichés státusza, alkalmazkodási, beilleszkedési zavarai, in: Székács B. (szerk.): Geriátria, az időskor gyógyászata, Semmelweis Kiadó, Budapest, 2005.
2. Hooyman NR., Kiyak HA.: Social gerontology, Allyn and Bacon, Boston, 1991.
3. Hun Nándor: Bevezetés a szociális gerontológiába, Medicina, Budapest, 1978.

Évközi ellenőrzés: zárthelyi dolgozat írása a szakirodalmakból, mely az aláírás feltétele.

A tantárgy neve: Biztosítási és szociális biztonsági rendszerek	
A tantárgy angol neve: Insurance and social security systems	
Tanszék neve: Társadalomtudományi Tanszék	
Tantárgyfelelős neve: Prof. Dr. Hajnal Béla főiskolai tanár	
Ajánlott félév	I.
Tantárgyi kód	EKTT-171-00L
Levelező tagozat félévi óraszám	10+0
Kredit	2
Vizsgakövetelmény	Kollokvium
Kötelező előtanulmányi rend	-

A tantárgy meghirdetési gyakorisága: mintatanterv szerint aktuálisan

Az oktatás nyelve: magyar

A tantárgy órarendi beosztása:

Levelező tagozat: aktuális konzultációs rend szerint
tömbösítve

A tantárgy státusza: kötelezően választható

A tantárgy oktatója: A Debreceni Egyetem Egészségügyi Kar, Szociális és Társadalomtudományi Intézet aktuális félévére szóló tantárgyfelosztás alapján.

A tantárgy általános célja és specifikus célkitűzései: A hallgató megismeri az európai és hazai biztosítási rendszerek kialakulását, működési jellemzőit, a szociális biztonsági rendszerek időskorúak támogatására szolgáló programjait.

Oktatás típusa: előadás

A tárgy minőségbiztosítási módszerei, fejlesztési politikája: A tananyag folyamatos aktualizálása, az új információ tananyagba való beépítése, oktatói és hallgatói szintű tudományos feldolgozása. A végzett hallgatók utánkövetéses vizsgálata eredményeinek fgyelembevétele.

Kontaktórák és az órán kívüli hallgatói terhelés aránya: 60%+40%

Tanulmányi segédanyagok, az oktatás segítése: előadás, szemináriumhoz fénymásolt segédanyag, internetes oldalak ajánlása, tömbösített időrend, oktatói és hallgatói prezentációk, csoportos irodalomfeldolgozás.

Alkalmazott módszerek az oktatás segítésére: előadás, önálló témafeldolgozás.

A tantárgy részletes leírása:

1. A szemeszter során alkalmazott fogalmak definiálása.
- 2-4. A német társadalombiztosítás története és jelene.
- 5-6. Az amerikai egészség- és nyugdíjbiztosítás sajátosságai.
- 7-8. Magyarországi TB fejlődése.
- 9-10. A magyar társadalombiztosítás aktuális kihívásai és a rájuk adott válaszok.

Kötelező irodalom:

- Balázs Péter- Foley, Kristie, L. (2008): Egészségügyi programok az 2008-as amerikai elnökválasztási kampányban. *Egészségügyi Gazdasági Szemle*, 5: 2-10.
- Forgács Anna – Vallyon Andrea (2004): Hol jobb betegnek lenni? I. http://biloba.hu/ime/2004_11/12_17.pdf
- Forgács Anna – Vallyon Andrea (2004): Hol jobb betegnek lenni? II. http://biloba.hu/ime/2004_12/18-23.pdf
- Karner Cecília (2008): Nemzetközi egészségügyi finanszírozási modellek és az állam szerepvállalása. *Egészségügyi Gazdasági Szemle*, 2: 3-12.
- Mihályi Péter (2003): *Bevezetés az egészségügy gazdaságtanába*. Veszprém: Veszprémi Egyetemi Kiadó.
- Tájékoztató ország tanulmány – Németország 2006. <http://vega.medinfo.hu/civiltajekoztatas/kepek/ho/anyagok/nemetorszag2006.pdf>

Ajánlott irodalom:

Berend T. Iván (2003): A jóléti állam: válság és kiutak. *Magyar Tudomány*, 10: 1273-1278.

www.historia.hu/archivum/2003/0307berend.htm

Forgács Anna. – Vallyon Andrea (2003.): Hat ország egészségügyi rendszerének története, reformjai és jelenlegi problémái.

http://elib.kkf.hu/ewp_03/2003_3_01_FORGACS_VALLYON.pdf

Gedeon P. (2001): Merre tart a német jóléti állam? Társadalombiztosítási alrendszerek Németországban. *Közgazdasági Szemle*, 1: 130-149.

Magyarország társadalomtörténete I-III. (Szerk.: Fokasz Nikosz, Örkény Antal) Új Mandátum Kiadó, Budapest, 1998.

Sellers, C. – May, H. – McMillen, N. R. (1999): *Az Egyesült Államok története*. Budapest: Maecenas Kiadó.

Évközi ellenőrzés: nincs.

Az aláírás megszerzésének feltételei: Az aláírás megtagadása esetén a Tanulmányi és Vizsgaszabályzat szabályai az irányadóak.

A vizsgára való jelentkezés: A Tanulmányi és Vizsgaszabályzat előírásai szerint.

Vizsgáztatási módszer: írásbeli vizsga.

A tantárgy neve: Alkalmazott kutatómódszertan	
A tantárgy angol neve: Applied Research Methodology	
Tanszék neve: Társadalomtudományi Tanszék	
Tantárgyfelelős neve: Dr. Fábián Gergely	
Ajánlott félév	I.
Tantárgyi kód	EKTT-172-00L
Félévi óraszám	0+10
Kredit	2
Vizsgakövetelmény	Gyakorlati jegy
Kötelező előtanulmányi rend	Nincs

A tantárgy meghirdetési gyakorisága: mintatanterv szerint aktuálisan

Az oktatás nyelve: magyar

A tantárgy órarendi beosztása: aktuális órarend szerint

A tantárgy státusza: kötelezően választható

Ajánlott tanterv: Alkalmazott szociális gerontológia szakirányú továbbképzési szak tanterve

A tárgy oktatója: A Debreceni Egyetem Egészségügyi Kar, Szociális és Társadalomtudományi Intézet aktuális félévére szóló tantárgyfelosztás alapján.

A tantárgy általános célja és specifikus célkitűzései: A kurzus során a hallgatók megismerik az időskorúak helyzetének feltárására irányuló empirikus vizsgálati módszerek sajátosságait, jellemzőit. Kutatási programok feldolgozásával, illetve a módszerek elsajátítása segítségével a hallgató jártasságot szerez az alkalmazott kutatások végzésében, valamint az adatfeldolgozási módszerek alkalmazásában.

Oktatás típusa: előadás, szeminárium

A tantárgy minőségbiztosítási módszerei, fejlesztési politikája: A minőségbiztosítás fontos eleme az oktatók oktatási és szakmai tapasztalata, tudományos minősítése. A tananyag folyamatos fejlesztése, új tudományos

eredmények beépítése, a munkaerőpiaci ill. hallgatói visszajelzések felhasználása biztosítja a tantárgy oktatásának megfelelő minőségét. Oktatási segédanyagok készítése, megfelelő irodalomjegyzék összeállítása szolgálja a tantárgy tartalmi és módszertani fejlesztését.

Elsajátítandó alkalmazási /rész/készségek és /rész/kompetenciák leírása: A tantárgy ismeretanyagának elsajátításával a hallgató képessé válik arra, hogy önállóan, illetve team munkában bonyolítsa le az idősök szociális, egészségi, mentális állapotára vonatkozó kutatásokat, felméréseket.

Kontaktórák és az órán kívüli terhelés aránya: Kontaktóraszám: 10: 30 %

Kontaktórán kívüli terhelés: 20: 70 %

Tárgyi vonatkozású tanszéki tudományos kutatás: A tanszéken folyó nemzetközi és hazai kutatások módszertani elemeinek feldolgozása.

A tantárgy részletes leírása:

1. Általános statisztikai adatgyűjtések és jellemzőik az idősök demográfiai, társadalmi, szociális helyzetének megállapítására
2. Nemzetközi kutatások jellemzői: ERA-AGE: európai időskutatás
3. A szociometria módszere és alkalmazásának lehetőségei idősök körében
4. Az aktivitási készség és a kognitív funkciók mérése: Bartel-index, KATZ ADL index, IADL skála
5. A kognitív státusz és egészségi állapot mérése: Mini-Mental State Examination (MMSE)
6. A kognitív státusz és az egészségi állapot mérése: Geriatric Depression Scale (GDS)
7. Az egészségi állapot mérése: Older Adult Health kérdőív és alkalmazásának lehetőségei
8. Az egészségi állapot mérése: Mood Questionnaire
9. Az időskori életminőség és az idősödéssel kapcsolatos attitűdök mérése: a WHOQOL-OLD kérdőív és jellemzői.

10. Kvalitatív módszerek alkalmazásának lehetőségei az idős kutatásban.

Kötelező irodalom:

Imre S. – Fábrián G. (2006): Őszülő társadalmak. Debreceni Egyetem Egészségügyi Kar, Nyíregyháza.

Égerházi A. - Pék Gy. (2007): Az idős kor pszichiátriája. In: A klinikai gerontológia alapjai. Szerk.: Imre Sándor. Medicina, Budapest.

Szabó Z. – Janka Z. (2007): Időskori depresszió. In: A klinikai gerontológia alapjai. Szerk.: Imre Sándor. Medicina, Budapest.

Ajánlott irodalom:

Fónai Mihály - Kerülő Judit - Takács Péter: Bevezetés az alkalmazott kutatómódszertanba. Pro Education Alapítvány, Nyíregyháza, 2001.

Ádány Róza: A magyar lakosság egészségi állapota az ezredfordulón. Medicina Könyvkiadó Rt., Budapest, 2003.

A gyakorlati jegy megszerzésének feltételei: Egy önállóan kiválasztott konkrét módszer alkalmazása és az eredményeket bemutató elemző dolgozat elkészítése.

Tantárgy neve: Minőségbiztosítás

A tantárgy angol neve: Quality Assurance

Tanszék neve: Társadalomtudományi Tanszék

Tantárgy kódja: EKEI-154-00L

Oktatás típusa: előadás

Ajánlott félév/szemeszter: II.

Óraszám levelező tagozaton: 10 óra

Kredit: 2

Követelmények: gyakorlati jegy

Kötelező előtanulmányi rend: -

Ajánlott tanterv: Alkalmazott Szociális Gerontológia
Szakirányú Továbbképzési szak

Státusza: Kötelezően választható

Tantárgyfelelős oktató: Dr. Zagy Bertalan

A tantárgy oktatója(i): A Debreceni Egyetem Egészségügyi Kar, Szociális és Társadalomtudományi Intézet aktuális félévére szóló tantárgyfelosztás alapján.

Feltételezett tudásanyag, előképzettségi szint: A hallgatónak ismernie kell az időskorral járó jellemzőket, valamint az időskorúak ellátásáért felelős intézményrendszer felépítését, működését, szabályozásának jellemzőit. Ezeket a hallgatók az idősokkal kapcsolatos munka, vagy élettapasztalatból merítik.

Kötelező előtanulmányi rend (tantárgykódok, max. 3): Nincsen

A tantárgy általános és speciális célja: A hallgató ismerje meg az időskorúakat ellátó rendszerek minőségügyi jellemzőit, a minőségfejlesztés területre jellemző specialitásait.

Elsajátítandó (rész)kompetenciák: Az időkorral járó változások rendszerben történő értelmezése, adekvát szakmai beavatkozási módok kiválasztása és alkalmazása.

Minőségügyi rendszerek ismerete, a megfelelő minőségügyi eljárások kiválasztása és alkalmazásának készsége.

Aláírás megszerzésének módja: A foglalkozásokon való aktív részvétel.

Gyakorlati jegy megszerzésének módszere: A tárgy tematikájához illeszkedő félévzáró dolgozat elkészítése.

A tárgy felvétele: Aktuális meghirdetés szerint

A tárgy minőségbiztosítási módszerei, fejlesztési politikája: A tárgy témakörével összefüggő szakirodalmak, gyakorlati modellek beépítése a félévi tematikába. A témával összefüggésben megjelenő jogszabályok figyelemmel kísérése, a gyakorlati területek elvárásainak figyelembe vétele, valamint a témával kapcsolatos nemzetközi tapasztalatok direkt beépítése a szakmai módszerek oktatásába.

Hallgatói visszajelzés, melyet a kurzus végén kérünk a hallgatóktól.

Kontaktórák és az órán kívüli hallgatói terhelés aránya: Kontaktóra terhelés: 10 óra/félév.

Kontaktórán kívüli terhelés:

Levelező tagozaton: szakirodalom olvasás, feldolgozás 20 óra/félév.

Alkalmazott módszerek az oktatás segítésére: A tárgy elsajátítását rögzített tematika szerint megtartott előadások segítik.

További módszerek: szakirodalom feldolgozás, önálló kutató – elemző munka.

Tárgyi vonatkozású tanszéki tudományos kutatás:

Dr. Semsei Imre: Gerontológia (2008)

Dr. Fábián Gergely: Nyíregyháza város életminősége panelvizsgálat (2008)

A tantárgy részletes leírása:

6. Minőségügyi alapfogalmak, minőségügyi rendszerek
7. Minőségügy kérdései a szociális szektorban
8. Idősellátásban használt rendszerek elemzése
9. Felhasználó (ügyfél) elégedettségen alapuló minőségügyi rendszerek
10. Szolgáltatások minőségének fejlesztése

Kötelező irodalom:

1. Eszik Zoltán: Struktúrált önértékelésen alapuló adaptív minőségfejlesztés Kézirat 2003. www.allamreform.hu
2. Eszik Zoltán: Találkozások a minőségi idősgondozással Debrecen, 2004. www.hfk.hu
3. Gosztonyi Géza: A sztenderdizációról és a minőségbiztosításról www.allamreform.hu
4. Dr. Hajnal Miklós Pál: A szociális szolgáltatások minőségfejlesztésének speciális problémái Kapocs VII. 3. sz. www.szmi.hu
5. Dr. Hegyesi Gábor: A szociális szolgáltatásokkal kapcsolatos minőségpolitika a megreformált szociális törvényben. Vitaanyag. 2004. www.allamreform.hu
6. Nemzeti Szociálpolitikai Koncepció 2011 – 2023. www.szozsak.eu
7. Szabó Judit Ágnes: Dialógus alapú minőségfejlesztés 2004. WWW.alamreform.hu
8. Szociális szolgáltatások ellenőrzésfejlesztési programja www.viktoriamodszertan.hu
9. Talyigás Katalin: Akciókutatás alapú minőségfejlesztés 2004. www.allamreform.hu
10. Varga István: Lehetséges – e a minőségbiztosítás a szociális szférában? Kapocs VII. évf. 3.szám www.szmi.hu
11. Dr. Veress Gábor: A szociális szolgáltatások minőségbiztosítása. Háttéranyag a szociális törvény megújulásához 2004. www.allamreform.hu

Számonkérés módja: Gyakorlati jegy.

A tantárgy neve: Projekttervezés és team munka	
A tantárgy angol neve: Project Planning and Team Work	
Tanszék neve: Társadalomtudományi Tanszék	
Tantárgyfelelős neve: Dr. Szoboszlai Katalin főiskolai docens	
Ajánlott félév	II.
Tantárgyi kód levelező	EKTT-173-00L
Levelező tagozat félévi óraszám	0+10
Kredit	2
Vizsgakövetelmény	Gyakorlati jegy
Kötelező előtanulmányi rend	nincs

Az ajánlott tantervben mely /alap-/ szakok szerepeltetik?

Alkalmazott szociális gerontológia szakirányú továbbképzési szak

A tantárgy meghirdetési gyakorisága: Mintatanterv szerint

Az oktatás nyelve: magyar

A tantárgy órarendi beosztása: Aktuális órarendi meghirdetés szerint.

A tantárgy státusza: Kötelezően választható, szakmai törzsanyag

Oktató/-k/ névsora: A Debreceni Egyetem Egészségügyi Kar, Szociális és Társadalomtudományi Intézet aktuális félévére szóló tantárgyfelosztás alapján.

A tantárgy általános és speciális céljai: A hallgató ismereteket gyűjtsön az idősek ellátásával kapcsolatos hazai és nemzetközi projektek prioritásairól, módszereiről, főbb eredményeiről.

A kurzus során jártasságot szerez a hallgató a projektek tervezésében, kivitelezésében, valamint megismeri és elemzi a TEAM munkát adott projektek kapcsán, vagy az intézményi gyakorlatban.

Oktatás típusa: előadás

A tárgy minőségbiztosítási módszerei, fejlesztési politikája: A tárgy minőségbiztosítási módszere az oktató felkészülése, a tárggyal kapcsolatos ismeretanyagok feldolgozása, a visszajelzések alapján a tantárgy aktualizálása. A témával összefüggésben megjelenő projekt munkák figyelemmel kísérése, a gyakorlati területek elvárásainak és visszajelzéseinek figyelembe vétele.

Tárgyi vonatkozású tanszéki tudományos kutatás: TDK, szakdolgozat

Kontaktórák és az órán kívüli hallgatói terhelés aránya: 40+60 %

Tanulmányi segédanyagok, az oktatás segítése: Fénymásolt segédanyag, internetes oldalak ajánlása, tömbösített időrend, szakirodalom-feldolgozás, projekt munka tervezése.

Tárgyi vonatkozású tanszéki tudományos kutatás: Idősek helyzete Magyarországon

A tárgy főbb témakörei: Időskorú célcsoportokra irányuló projektek elemzése, a célok, az erőforrások, a gyakorlati folyamatok, valamint az eredmények elemzése.

Szükséglet felmérési módszerek és a projekttervezés gyakorlata.

Erőforrásokkal való gazdálkodás a projektekben.

Interdiszciplináris TEAM munka az intézményi, és az intézményközi programokban.

Időskorúak bevonása a projektekbe.

Kötelező irodalom:

Keith Lockyer – James Gordon: Projekttervezés és hálós tervezési technikák, Kossuth Kiadó, Budapest, 2000.

Csepeli György: Szociálpszichológia, Osiris 1997.

Jogszabályok:

1993. évi III. törvény a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról

1/2000. SZCSM rendelet a személyes gondoskodást nyújtó szociális intézmények szakmai feladatairól és működésük feltételeiről

Ajánlott irodalom:

Rudas János: Delfi örökösei. Gondolat Kiadó, Budapest, 1989.

Ajánlott honlapok:

www.szocialpolitika.lap.hu

Az aláírás megszerzésének feltételei: Az aláírás feltétele aktív részvétel az előadáson.

A gyakorlati jegy megszerzésének feltételei: A hallgatók a gyakorlati jegy megszerzéséhez kiscsoportban (3-5 fő) 1 projekt tervet készítenek team munkában az idősellátás területére.

A projektterv készítés lépései:

- Csoportalakítás
- Projekt ötlet megfogalmazása: brain storming és tisztázás
- Projekt terv elkészítése
- A projekt bemutatása a hallgatóságnak.

A hallgatók dokumentálják a team munka folyamatát és a projekt terv kialakulását. A gyakorlati jegy a dokumentációs anyag értékelésére és a bemutatott projekttervre kapott jegyből áll össze. Amennyiben nem sikerül az első alkalommal teljesíteni, B, illetve C számonkérésre (szóbeli számonkérés két oktató jelenlétében) van lehetőség.

A vizsgára bocsátás feltételei: Nincs vizsga.

A tantárgy neve: Egészségmegőrzés időskorban	
A tantárgy angol neve: Healthy Ageing	
Tanszék neve: Védőnői Módszertani és Népegészségtani Tanszék	
Tantárgyfelelős neve: Dr. Kósa Zsigmond	
Ajánlott félév	II.
Tantárgyi kód	EKVM-129-00L
Nappali tagozat heti óraszám	-
Levelező tagozat félévi óraszám	0+10
Kredit	2
Vizsgakövetelmény	gyakorlati jegy
Kötelező előtanulmányi rend	-

Az ajánlott tantervben mely /alap-/szakok szerepeltetik?

Szociális Munka Alapszak/Alkalmazott szociális gerontológia szakirányú továbbképzés

A tantárgy meghirdetési gyakorisága: A táblázatban megjelölt félévben

Az oktatás nyelve: magyar

A tantárgy órarendi beosztása TADI beosztása szerint

A tantárgy státusza: Kötelezően választható, differenciált szakmai tárgy

Oktató/-k/ névsora: A Debreceni Egyetem Egészségügyi Kar, Szociális és Társadalomtudományi Intézet aktuális félévére szóló tantárgyfelosztás alapján.

A tantárgy általános és speciális céljai: A hallgatók ismerjék meg az idősebb emberek számának növekedéséből, valamint, az ebből következő egészségfejlesztési kihívásokat. legyenek képesek hatékonyan együttműködni az idősödő és idős emberek egészségmegőrzésének céljából az állami, a civil szféra, valamint az idősek ellátásában érintett

szakmák (interszektoriális) egyes tagjai között. A kurzus célja, hogy a hallgatók ismerjék meg az egészségfejlesztés tudományos alapjait, s ezen belül az idősek egészségfejlesztésének legfontosabb feltételeit, kereteit, kiemelt területeit.

Oktatás típusa: Előadás

Kontaktórák és az órán kívüli hallgatói terhelés aránya: 40-60 %

Tanulmányi segédanyagok, az oktatás segítése: Előadás modern prezentációs technikákkal

Tárgyi vonatkozású tanszéki tudományos kutatás: TDK, Szakdolgozat

A tantárgy részletes leírása (14 hetes bontásban):

Az előadások tematikája

1. Az egészség fogalma, társadalmi-gazdasági tényezők hatása az egészségre. Az egészség fogalmának értelmezése időskorban.
2. Az egészségfejlesztés legfontosabb elméleti alapjai. Közösségek szerepe az egészségfejlesztésben. Társadalmi részvétel és bevonódás, közösségi megbecsültség szerepe az egészségmegőrzésben.
3. Az egészségmegőrzés kihívásai időskorban. Az egészséges öregedés alapelvei.
4. Az időskori egészségmegőrzés kiemelt területei: Mentális egészség megőrzése idős korban. Az életöröm, autonómia, emberi méltóság megőrzése.
5. Egészségmegőrzést segítő kedvező környezeti feltételek megteremtése idős korban. Biztonság, megfelelő életminőség, a funkcionális önállóság elősegítése
6. Egészséges táplálkozás időskorban
7. Aktivitás megőrzése, a testmozgás jelentősége, sérülések balesetek megelőzése idős korban

8. Addiktív szerek használata azokkal való visszaélés, a gyógyszerfogyasztás és az ehhez kapcsolódó problémák
9. Megelőző egészségügyi szolgáltatások. Együttműködés az egészségügyi ellátással.
10. Idősügyi Nemzeti Stratégia ismertetése. Egészségfejlesztő program tervezése idősek számára.

Elsajátítandó alkalmazási /rész/készségek és /rész/kompetenciák

leírása: Az időskorúak egészségfejlesztési szükségleteinek felmérésére, adekvát egészség megőrzési stratégia tervezésére, kivitelezésére.

Kötelező irodalom:

- **Ádány Róza (szerk.):** Megelőző orvostan és népegészségtan. Medicina, Budapest 2006
- **Az Egészségfejlesztési módszertani füzetek kiadványsorozat köteteiből:**
Dr. Füzesi Zsuzsanna – Dr. Tistyán László: Egészségfejlesztés és közösségfejlesztés a színtereken
Dr. Kishegyi Júlia és Dr. Makara Péter (sorozat szerk) Az egészségfejlesztés alapelvei (Az egészségfejlesztés alapvető nemzetközi dokumentumai)
Vercseg Iлона: Legalább ennyit a közösségfejlesztésről Letölthető: www.oefi.hu
- **Dr. Semsei Imre (szerk):** Gerontológia Egészségügyi Kari Jegyzetek 15. Debreceni Egyetem Egészségügyi Kar, Nyíregyháza, 2008
- **Linda Ewels – Ina Simnett:** Egészségfejlesztés, gyakorlati útmutató, Medicina, Budapest, 1999.
- **Magyar Gerontológia** folyóirat
- **Nemzeti Idősügyi Stratégia 2009**

Az aláírás megszerzésének feltételei: Az előadásokon való részvétel ajánlott, az aláírás feltétele egy idősek egészségmegőrzését célzó program terv készítése, beadása. Az oktató által előre egyeztetett tartalmi és formai követelmények betartásával.

